

A kongregáció helyzete ma a világban és az egyházban

I. rész: Kihívások a mai világban

S. Mary Maher, SSND

Slide 2

A 2016. évi Jubiláns Program témája Terézia anya szavait idézi:

Szolgáljuk továbbra is örömmel a Háromszemélyű Egy Istent egész életünkben!

A téma hallatán felmerülhet bennetek az a gondolat, hogy a jubiláns program lényege a *folytatás*... A program legalább annyira szól a jövőről, mint a múltról. Talán azt is kimondhatjuk, hogy sokkal inkább szól a *jövőről*, mint a múltról. Természetesen azt szeretnénk, ha megünnepelnétek a fogadalmatok jubileumát, és örömmel töltene el benneteket Isten felétek áradó és az elköteleződéshez való hűségetek iránti jósága. Ez nagyon fontos.

Ugyanakkor a megújulásnak ez az időszaka arra is felszólít benneteket, hogy mélyen végiggondoljátok a következő kérdéseket: Mit jelent nektek a fogadalmas élet *folytatása* a közösségben? Mit jelent a *kongregációknak* a folytatás a mai egyházban és világban?

Ebben a szellemben vessük bele magunkat a mai nap témájába, még akkor is, ha néhányan még szenvedtek az időeltolódás okozta fáradtságtól, vagy eltévedtek néha az épületben, vagy még nem szoktatok hozzá a riasztóhoz, az ételekhez vagy egymáshoz. Valódi iskolánövéri szellemben vágjunk bele a közepébe. Előtte egy apró tanács: Ahogy tegnap is mondtam nektek, fogadjátok magatokba, amit tudtok. Az elkövetkező hetekben az a legfontosabb, ami bennetek történik.

A kongregációnk jövőjét érintő kérdés a karizmánk jövőjéről szól, arról a mély lelki jelentésről és élő, dinamikus küldetésről, amelyért a kongregációnk létezik. A kérdés még egyszerűbben így szól: Ismerve a világ mai helyzetét valamint kongregációnk jelenlegi és várható realitását, mit kell tennünk azért, hogy megnyissuk karizmánkat a jövő lehetőségeire?

Ez a valódi kérdés. És a hely, ahol a válasz megfontolt megkülönböztetését kezdenünk kell, nem rólunk szól. A hely, ahol a válasz meg fog születni, a világ mai helyzete. Az elkövetkező hetekben be kell fogadnunk itt a teremben, a szívünkben, a dialógusunkban a világ szenvedésének összetett helyzetét. Ha az élő karizmánkról akarunk beszélgetni, ez az egyetlen lehetséges hely, ahol ezt elkezdhetjük.

Slide 3

Nővérek, teljes szívemből hiszek abban, hogy ha apostoli szerzetesként van jövőnk, ha részt akarunk venni a XXI. században Isten missziójában, akkor hagynunk kell, hogy a Szentlélek valós és hathatós kapcsolatot hozzon létre köztünk és a jelenkor emberi közösségeit fenyegető jelentős kihívások között.

Slide 4

Ez a Szentlélek műve és ez csakis a Szentlélek műve lehet... aki valós és hathatós kapcsolatot hoz létre köztünk és a jelenkor emberi közösségeit fenyegető jelentős kihívások között. A mai nap végére remélem mindannyian érteni fogjuk, hogy az előttünk álló Általános Káptalanra való felkészülés miként tükrözi ezt a fajta tudatosságot...hogyan meg kell nyitnunk magunkat a Szentléleknek, ha azt akarjuk, hogy legyen jövőnk.

A mai reflexió ezért két részből áll:

- I. Ma délelőtt arra teszek kísérletet, hogy a világ és az emberi közösségek előtt álló jelentős kihívásokat számba vegyem. Ne feledjük: csakis erről a helyről indulhatunk útnak.

Slide 5

- II. Délután pedig végiggondoljuk kongregációnk történetét a II. Vatikáni Zsinat óta eltelt időben, különös tekintettel arra, hol állunk most és kik vagyunk ma.

(Emlékeztetem a nővéreket mindarra, amit előző nap a térképről mondtam)

Első rész: Az emberi közösségek előtt álló jelentős kihívások

Öt kihívásról fogok beszélni. Minden kihíváshoz tartozik egy kép (slide 6-10):

1. Gazdasági válság, amely két világszerte tapasztalható realitásban jelenik meg:
 - a. A 2008-as gazdasági válság elnyúló hatásai az átlagember szemén keresztül (és nem a nagyvállalatok vagy a pénzügyi intézmények oldaláról); ide tartozik a magas munkanélküliség, különösen a fiatalok körében a fejlett ipari országokban.
 - b. globális méretű szegénység
2. Terrorizmus
3. Klímaváltozás
4. A technológia fejlődése és a világméretű kommunikáció
5. Migráció

A végén pedig ajánlok néhány gondolatot az ezekre a kihívásokra adott keresztényi válasza.

Általános megjegyzések:

Mindegyik kihívásról külön-külön is fogok beszélni, ám előtte fontos néhány általános megjegyzést megfogalmaznom.

Slide 11

- A. Ezek a kihívások szorosan összefüggenek egymással, és alapvetően fontos ezeknek a kölcsönhatásoknak a megértése.

A XXI. század eddigi három pápája ékesszólóan beszélt már ezekről a témákról. Legutóbb Ferenc pápa a Laudato Si'¹-ben.

¹ Ferenc pápa Laudato Si' kezdetű enciklikája közös otthonunk gondozásáról, 2015

Sokan a környezetvédelemről szóló enciklikának tartják ezt a művet, pedig Ferenc pápa körlevele mélyebben érinti a jelenlegi helyzetet és megpróbálja megmutatni a jelen kritikus kihívásai közötti *kölcsönhatásokat*. Ez nagyon fontos.

Azt javaslom, hogy a *Laudato Si'* legyen a nővérek folyamatos képzésének csodálatos forrása. Ahogy Ferenc pápa maga is egyértelműen megfogalmazza, ez az enciklika „az Egyházi Tanítóhivatal eddigi társadalmi tanításához kapcsolódik.”² Óriási segítség, amely bármely csoporton belül megnyitja a dialógust. A Szentatya „sürgető felhívást” tesz közzé a dialógusért, ahogy ő mondja: „kezdjünk új párbeszédet arról, miként építsük bolygónk jövőjét.”³

Tanulmányoznunk kell ezeket a kölcsönhatásokat, reflektálnunk kell, és felkészülten dialógust folytatnunk róluk, mert akár tévedhetünk is a kihívások kölcsönhatásait illetően. És ennek akár halálos következményei is lehetnek. Például a migrációt és a terrorizmust gyakran összemossák, ahogy azt a párizsi és brüsszeli bombatámadásokat követően is tapasztaltuk. „A muszlim menekültek terroristák, és mindegyiket vissza kell fordítani, meg kell tagadni a bejutásukat”, stb. Véleményem szerint hiba ennyire leegyszerűsíteni a dolgokat.

Slide 12

- B. A második általános megjegyzésem a következő: Olyan vezetőkre van szüksége a világnak, akik legalább e két jellemvonással bírnak:
- a. rendelkeznek „morális irányítúvel” – Ez azt jelenti, hogy olyan vezetőkre van szükségünk, akik a jóról és a rosszról alkotott ítéleteiket belső értékrendjük alapján hozzák meg, és e szerint is cselekszenek.
 - b. intelligensek – Ez azt jelenti, hogy képesek gondolkodni, nyitottak és készek arra, hogy szakértőkre támaszkodjanak, hogy a bölcsesség vezérelje őket, és hogy tanuljanak a történelemből.

Olyan vezetőkre van szüksége a világnak, az egyháznak, a különböző csoportoknak és szervezeteknek, akik legalább e két tulajdonsággal bírnak.

Ezen a ponton, nővérek, el kell mondanom nektek, hogy amerikai állampolgárként mély szégyent érzek amiatt, hogy mekkora ereje van oly sok honfitársam Donald Trump iránti támogatásának, aki az Egyesült Államok elnökjelöltségéért kampányol.

Visszataszító arrogancia jellemzi Trumpot, különösen akkor, amikor a hazámat és az egész világot érintő oly sok kritikus probléma kapcsán erkölcsstelen megoldások mellett kampányol.

A legelején azt gondoltam, hogy Trump elnökjelöltsége csak egy vicc, egy karikatúra, ami hamar elveszíti vonzerejét. Mostanra már elegendem van belőle. Nagyon veszélyes, ami történik. Több, mint érdekes, hogy körülbelül egy hónappal ezelőtt a német *Der Spiegel* hetilap a címdoldalon Trumpot a világ legveszélyesebb emberének nevezte.

Nem hangsúlyozhatom eleget, nővéreim, hogy mennyire fontos mélyen, az Evangélium fényében megértenünk a világot fenyegető kihívások kölcsönhatásait. Egyiket sem lehet megfelelően kezelni a többitől elszigetelten. Ezt a bölcsességet ne tévesszük szem elől.

- C. A harmadik általános megjegyzésemet pedig akkor lehet a leginkább megérteni, ha elgondolkozunk azon, ami mostanában gyakran megfordul a gondolataimban és az imáimban: Kik azok, akik Donald Trumpot istenítik? Kik azok, akik még arra is készek, hogy fizikailag bántalmazzák azokat, akik nem

² *Laudato Si'* n. 15

³ *Laudato Si'* n. 14

értenek vele egyet? Hogyan lehetséges, hogy Európa és Latin-Amerika egyes országában jelentős jobbra tolódásra van esély, ami alatt azt értem, hogy embereket rekesztenek ki a társadalomból vagy a társadalmi javakból vallási, faji, vagy etnikai alapokon. Lehetséges-e, hogy ez újra megtörténik? Gondoljunk csak arra, milyen kevés szavazattal kapott ki nemrég a jobboldal Ausztriában. Az is elgondolkodtató, hogy vajon a brit polgárok arra szavaznak-e, hogy országuk kilépjen az Európai Unióból. Látni fogjuk-e, hogy az Unió kettétörik és felbomlik, különösen ha más országok is követik a britek példáját? Igen, ez teljes mértékben lehetséges.

Slide 13

Az általános megjegyzésem tehát így szól: olyan oktatásra van szükségünk, amely átalakít. Úgy tűnik, hogy valami hiányzik az oktatási rendszerekből világszerte. Nem képezzük ki a fiatalokat arra, hogy országuk és a világ polgárai legyenek. Lehet, hogy készségeket tanítunk, de nem tanítjuk meg a fiataloknak, hogyan foglalják el a helyüket a kialakulóban lévő pluralista és megosztott világban. Nagyon gyakran találkozunk olyan emberekkel, akiknek nincs erkölcsi iránytűjük, akiket csak az önös érdek vezérel. Csak azokat a kölcsönhatásokat hajlandók észrevenni az emberi közösségeket veszélyeztető kihívások közül, amelyek személy szerint őket is érintik.

Ez természetesen nem mindenhol van így. Nem így van ez a mi iskoláinkban és szolgálatainkban. Ezt tudom. A kérdés tehát nyilvánvalóan a következő: Hogyan tudjuk elmélyíteni és kiszélesíteni a befolyásunkat, az oktatási vízióink hatását? Kezdenek-e már kialakulni bennetek az első gondolatok arról, hová szólíthat bennünket a jövőben a karizmánk?

Ezeket az általános gondolatokat észben tartva vegyük végig a kihívásokat egyenként. Nyilván felfigyeltetek arra, hogy a „vallási üldözést” vagy a vallásszabadság megsértését nem tüntettem fel külön kihívásként. Pedig része a világunknak. Meglátásom szerint mind a terrorizmus, mind a migráció mai formájának része ez a jelenség. Egyike az alapvető emberi jogok megsértése számos formájának. Ne feledjük: Minden jelentős kihívás kölcsönhatásban van egymással.

Arra kérlek benneteket, hogy úgy hallgassátok ezt az előadást ma délelőtt, hogy két dolgot észben tartotok: elsősorban Iskolanővéri identitásunkat. Tartsátok szem előtt a kongregációntok. Másrészt mindent, amit ma hallotok, engedjétek át a saját tartományotok szűrőjén. Hogy élitek meg ezeket a kihívásokat a tartományon belül és még konkrétabban a saját szolgálataitokban? Minden kihívás leírását követően tartok egy rövid szünetet, hogy lejegyezzétek, hogyan hat az adott kihívás rátok, és azokra, akiket szolgáltok.

A ma délelőtti előadást követően lesz idő személyes reflexióra is, majd azt követően kis csoportokban folytatjátok a beszélgetést. Nem kérünk visszajelzést vagy összefoglalót a csoportoktól. Csupán szeretnénk lehetőséget adni nektek arra, hogy beszélgetsetek egymással, és még többet megtudjatok a kongregációról a megosztás során.

Slide 14

Reméljük, hogy az egyszerű, baráti megosztásokkal a kongregációntok térképe, a kongregációntok élő realitása mélyebb jelentéssel gazdagodik mindannyiunk számára. A mai előadásom után Maureen nővér fogja ismertetni veletek a folyamatot.

Folytassuk tehát az öt kihívás megismerésével.

1. Gazdasági válság, amely két világszerte tapasztalható realitásban jelenik meg:

- a. A 2008-as gazdasági válság elnyúló hatásai az átlagember szemén keresztül (és nem a nagyvállalatok vagy a pénzügyi intézetek oldaláról); ide tartozik a magas munkanélküliség, különösen a fiatalok körében a fejlett ipari országokban.
- b. globális méretű szegénység

a) **A 2008-as pénzügyi válság és annak hatásai:** Van egy régi mondás, mely szerint tökéletesen láthatjuk a jövőt, ha megnézzük a múltat. Észrevehetjük, hogyan és miért alakultak úgy az események. A jelenből kevésbé látjuk a jövőt, amikor megpróbáljuk kitalálni, hogyan kéne alakulnia az eseményeknek. A jelen gazdasági kihívásainak sok köze van a jövőképhez ebben az értelemben, ahhoz, ahogy látunk, és ahogy nem látunk előre.

Nem fogok kísérletet tenni arra, hogy a rendelkezésemre álló rövid időben elemezzem a 2008-as pénzügyi válság kiváltó okait. Amit azonban látok, hogy az okok azokkal a viselkedési mintákkal és döntéshozatali mechanizmusokkal hozhatók összefüggésbe, amelyek most kerülnek napvilágra. Díjnyertes könyvek és dokumentumfilmek sokasága elemzi a történeteket. A kirajzolódó kép csalásról és kapzsiságról, a gondatlanság szomorú tényéről árulkodik. Annyit tehetek, hogy megpróbálom megérteni azt, amit meg kell értenem ahhoz, hogy felelősen tudjak részt venni a pénzügyi tanácsadóinkkal folytatott megbeszéléseinken.

Amit azonban tudunk, és ami fontos a jelen kihívásainak megértésében, az az, hogy az emberek tele vannak dühvel. Úgy érzik, az állam cserbenhagyta őket. Bizonyos szempontból igazuk is van. A nagyvállalatok sokszor nagy nyomást gyakorolnak a kormányzatra, hogy megszüntessék a munkavállalók jogait védő törvényeket és rendeleteket. A vállalatok – nem mindegyik, de éppen elegendő – keresik a módját annak, hogy a lehető legolcsóbban jussanak munkaerőhöz, ezért ha olcsón kapnak munkaerőt, ha nem kell nyugdíjjárulékot fizetniük, és a túlórákat is kikényszeríthetik, megteszik.

Az ún. középosztály egyre nagyobb erőre kap Kínában, miközben a világ fejlett országaiban eltűnőben van. Egyre inkább úgy tűnik, hogy csak két osztály létezik: a gazdagok, és mindenki más. És mindenki más küszködik, és a többség dühös emiatt.

A mai témánk szempontjából azt szeretném kiemelni, hogy a sokak – különösen a munkát kereső fiatalok – által érzett harag és frusztráció a polarizáció és a kirekesztés kultúráját teremti meg, ami nemhogy nem segít, hanem komolyan akadályozza az előttünk álló egyéb kihívások ésszerű megközelítését. Remélem, mindezt az előadás előrehaladtával ti is megértitek.

b) **globális méretű szegénység:** Egy második gazdasági válság jellemzi a mai világot. Globális méretű szegénységről beszélek. Hadd osszak meg veletek néhány statisztikai adatot. 2,7 milliárd ember él naponta \$2 dollárnál kevesebb pénzből (2016-ban ez kb. 560 Ft – *ford. megjegyzése*). A mélyszegénység közel 50 000 ember halálát okozza *naponta*, akik közül 34 000 az öt év alatti gyerekek száma.⁴

⁴ Matthew T. Eggemeier: A Sacramental Prophetic Vision: Christian Spirituality in a Suffering World, Collegeville, Minnesota, Liturgical Press, 2014, p. ix.

Slide 17

Az Egyesült Nemzetek Szervezete becslése szerint 1,2 milliárd ember nem jut tiszta ivóvízhez, 2,5 milliárd ember nem megfelelő higiéniai körülmények között él, ami vízszennyeződéshez vezet, és amelynek következtében a világ vezető halálakai között számon tartott betegségek ütik fel a fejüket. Sokunk számára mindez távoli absztrakció. Mások számára fájdalmasan valóságos.

Gondolkodjatok el a következő tényen: A világ lakosságának leggazdagabb egy százaléka tulajdonában lévő vagyon megegyezik a legszegényebb 57 százalék összvagyonával.

Slide 18

Körülbelül 85 ember tulajdonában van annyi vagyon, mint a legszegényebb 50 százalék (kb. 3,5 milliárd ember).⁵

A statisztikák rávilágítanak a „vagyonelosztás” nyilvánvaló problémájára, ami nehezíti az extrém szegénység felszámolását. Már önmagában a „vagyonelosztás” szó szinte szitokszónak számít a piac vallásában. Kétség sem fér hozzá azonban, hogy megvannak az eszközeink a világméretű extrém szegénység felszámolására. Ez évtizedek óta így van. Sokak számára ez volt az új évezred ígérete. Akkor miért nem valósítjuk meg?

Lehet, hogy azért nem, mert más problémákat ennél fontosabbnak és sürgősebbnek ítélnék? 2001 és 2013 között például az Egyesült Államok évente közel \$200 - \$400 milliárd dollárt költött az Afganisztán és Irak elleni háborúban. Ugyanebben az időszakban évente \$16 - \$30 milliárd dollárt juttatott külföldi segélyszervezeteknek. Bizonyos problémák sokkal fontosabbak és sokkal sürgetőbbek.

Slide 19

Ez pedig elvezet a világméretű szegénységgel kapcsolatos igazi szégyenhez. A szegénység extrém formáit viszonylag könnyen fel lehetne számolni. Megvannak rá az eszközeink. Jeffrey Sachs közgazdász 2005-ben megjelent világhírű könyvében, melynek címe A szegénység vége⁶, azt állítja, hogy a globális méretű szegénység legpusztítóbb következményeit fel tudnánk számolni, ha a külföldi segélyszervezeteknek juttatott összeget évi \$200 vagy \$250 milliárd dollárra emelnék.⁷ Ez teljes mértékben lehetséges. A kérdés megint csak az, hogy miért nem tesszük meg? Erre a kérdésre nekünk, az emberi közösségnek, egy nap majd választ kell adnunk. Az extrém szegénységben élők láthatatlanok a döntéshozók számára. De nem láthatatlanok Isten előtt. És mi vajon látjuk-e őket? Ezt a kérdést teszem fel magamnak.

Slide 20

2. Terrorizmus

Ez mára globális jelenséggé vált. A terroristacselekmények célja pánik- és félelemkeltés politikai, társadalmi vagy vallási célok előmozdítása reményében. Az ember és az emberi tulajdon elleni erőszak és az erő vallási vagy politikai motivációból fakadó használata a civil lakosság, a kormány vagy bármely embercsoport megfélemlítését szolgálja. És igen sikeres lehet, ha teret engedünk neki. Szomorú, hogy mindannyiunk életére hatással vannak a terrorista fenyegetések és cselekmények. Ez a XXI. század egyik sajátos jellemzője.

⁵ Az itt felsorolt statisztikák forrásmegjelölése megtalálható Eggemeier: A Sacramental Prophetic Vision című könyvében p. 106.

⁶ The End of Poverty: The Life You Can Save, New York, Penguin Books, 2005.

⁷ I. Matthew T. Eggemeier összefoglalója in: A Sacramental Prophetic Vision, p. ix.

Az elmúlt hónapok terroristatámadásai során Párizsban és Brüsszelben újból átélhettük a félelmet és a borzalmakat. Kétségbeesettségünk mellett felemelő érzéssel töltött el bennünket azoknak a hősiessége és igazi embersége, akiket közvetlenül érintettek az események. A világ szolidaritásban egyesült. A jóérzésű emberek a támadások által érintett nemzetek zászlóit lobogtatták. Ez a kollektív ellenállás jele.

A terrorizmus fenyegetésére nincsenek könnyű válaszok vagy egyszerű megoldások. Ez talán a legfontosabb, amit ki kell mondanunk. Akik arról próbálnak minket meggyőzni, hogy megvannak a válaszaik és gyorsan meg tudják oldani ezt a káoszt, azok becsapnak minket, és azt mondják, amit hinni szeretnénk. Sokkal nagyobb nemzetközi összefogásra van szükség. Olyan vezetőkre van szükségünk, akik segítenek nekünk megérteni azt, és együtt élni azzal, hogy nincsenek könnyű válaszok. Olyan vezetőkre, akik arra inspirálnak minket, hogy egy olyan világért tegyünk közösen, amit mi Iskolanővéreként „egy igazságosabb és valóban emberséges világnak” hívunk.

Ehelyett sajnós azt tapasztaljuk, hogy egyre kevésbé választanak meg olyan vezetőket, vagy egyre nehezebb hatalmon maradniuk azoknak a vezetőknek, akik ezzel a fajta realiztikus és értékalapú szemlélettel közelítenek a világ komoly problémái felé. Az emberek félnek, és a félelem egymás elleni erőszakhoz vezet. Ez a légkör súlyos igazságtalansághoz és az egység felbomlásához vezet az egyes országokban és a világon egyaránt. Eljött az ideje, hogy emlékeztessük magunkat arra, hogy kik vagyunk, tanúságot kell tennünk az Evangéliumnak, amelynek a követésére fogadalmat tettünk. Eljött a karizmánk ideje.

Slide 21

3. Klímaváltozás

A március végi brüsszeli bombatámadások napján egy másik történet is felkerült az újságok címlapjára és az internetes portálokra. Ezt a történetet azonban majdnem teljesen elhomályosította az Európa fővárosában kibontakozó emberi dráma. A cikk arról szólt, hogy napvilágot látott a klímakutatók azon jelentése, amely arról szólt, hogy a szénkibocsátás a korábbi előrejelzéseknél sokkal gyorsabban alakítja át a bolygónkat.⁸ A jelentés szerint a század végére (amit a ma született csecsemők meg fognak élni) a tengerparti városokat teljesen ellepi a víz, és a modernkori történelemben eddig még soha nem tapasztalt szörnyű viharokat tapasztalhatunk majd.

Bárhogyan is értékeljük ezeket az új információkat, az mindenképpen igaz, hogy a klímaváltozás kutatói őszintén egyetértenek abban, hogy az elkövetkező néhány évtized kritikus időszak lesz az emberiség történetében, és hogy a tetteinkkel minimalizálni tudjuk a klímaváltozás hatásait. Ezt követően a károk visszafordíthatatlanná válnak, és több ezer évre hatással lesznek a bolygónk jövőjére. Több ezer évre... és ehhez elég mindössze annyi is, hogy a fejlett országokban élő emberek ugyanazt az életmódot folytatják, mint eddig.

Azt gondolom magamban: A jelenleg és a közeljövőben lezajló politikai választások szerte a világban kiemelt jelentőségűek. A választások eredményének hosszan tartó következményei lesznek.

Érdekes megfigyelni, milyen gyorsan és erőteljesen reagálunk a terrorizmusra, miközben nem vagyunk képesek határozottan fellépni a klímaváltozás ügyében, ami a világot fenyegető egyik legnagyobb veszély, és amelynek döntő hatása lesz a jövő generációinak életére.

A társadalom számos rétege, különösen a politikai vezetők és vezetői tisztségre pályázók a fejlett országokban szkeptikusok a klímaváltozással és a globális felmelegedéssel kapcsolatos kijelentések igazságtartalmát illetően. Ez különösen megdöbbentő, ha figyelembe vesszük, hogy a tudományos körök 98

⁸ A jelentés szerzője James E. Hansen, a NASA korábbi tudósa.

százaléka támogatja azt a nézetet, hogy a klímaváltozás az ember tevékenységének eredményeként következett be.⁹

Nővérek, megpróbáljuk észrevenni a világ jelentős kihívásai közötti összefüggéseket és kölcsönhatásokat. Fontos ezen a ponton kihangsúlyozni a globális szegénység és a klímaváltozással járó problémák közötti egyértelmű összefüggést. Az emberi fogyasztás környezetre gyakorolt hatásainak fel nem ismerése *közvetlen kapcsolatban áll* a piacgazdaságban való hit erejével és a korlátlan gazdasági növekedés iránti elkötelezettséggel.

Szándékosan használtam az előző mondatban a „hit” szót. Sokan vallják azt, hogy a piac az emberi történelem egyik legsikeresebb „vallása”.¹⁰ Önmagában nem az ördögtől való, de a piacgazdaság akkor válik mélyen problematikusá, amikor abszolutizálják, amikor egyfajta istenként működik, amihez a társadalom hozzárendeli az idejét, figyelmét és hódolatát. A világi üdvözülés ígéretével kecsegtet az önérdek és a felhalmozás alapvető értékeire építve.

E hit ereje elvakítja az embereket, és nem látják, hogy az egyre nagyobb széndioxid (CO₂) kibocsájtásnak jelentős hatása van a klímaváltozásra. A bioszféra pusztulása komoly méreteket öltött a széndioxid kibocsájtás élőlényekre gyakorolt romboló hatása miatt. A fejlett országok egyenlőtlen mértékben járulnak hozzá a légkör jelenlegi CO₂ szintjéhez, miközben a klímaváltozás legpusztítóbb hatásait a legszegényebb országok fogják elszenvedni. Ezek a tények bárki számára elérhetők, akit nem vakítanak el a világ jelenlegi és feltételezett működésére vonatkozó meg nem kérdőjelezett feltételezések és meggyőződések.¹¹

Csak egy statisztikai adatra szeretném felhívni a figyelmet. Az Egyesült Államok lakosainak száma közel 315 millió. A becslések szerint, ha a világon élő 7 milliárd ember ugyanolyan mértékben használná fel a természeti erőforrásokat, mint az Egyesült Államok lakossága, akkor a Föld csupán 1,4 milliárd embert lenne képes eltartani.¹²

Hogyan közelítsük meg a kérdést? Hogyan jutunk el az emberek szívéhez és elméjéhez, hogy másképp cselekedjenek? Megoszthatjuk velük a bölcsességünket, nővérek, és tanúságot tehetünk róla. És ezt meg is tesszük. Nem tudom, kellő mértékben tudatában vagyunk-e azoknak a törekvéseknek és tevékenységeknek, amelyeket közös otthonunk, a Föld megóvása érdekében teszünk? Felismerjük-e és hálát adunk-e azért, amit Isten bennünk és rajtunk keresztül végez? És legfőképpen nyitottak vagyunk-e, hogy Isten hová és hogyan hív minket a jövőben?

Slide 22

4. A technológia fejlődése és a világméretű kommunikáció

A digitális technológia fejlődése a mindennapokban lehetővé tette a gyors, egész világra kiterjedő kommunikációt és kapcsolatépítést, amely a modern társadalmat alapvető és jelenleg is kibontakozóban lévő módon formálja át. Nagyon fontos, hogy ezt felismerjük, és az Evangélium tükrében reflektáljunk róla. Óriási lehetőségek vannak ezen a téren. Minden felelős emberen múlik, különösen a képzőkön, hogy kritikusan mérjék fel a kommunikációs technológia szerepét és felhasználási formáit, valamint annak az

⁹ Pallab Ghosh: Study Examines Scientists' Climate Credibility, BBC News, 2010. június 22. (forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/10370955>).

¹⁰ Eggheimer: A Sacramental Prophetic Vision, p. 113. Az idézet David Loytól származik. Ugyanerről ír többek között Johannes Baptist Metz, Harvey Cox, vagy Philip Goodchild.

¹¹ *A Laudato Si'* bevezetőjének 16. pontjában Ferenc pápa felhívja a figyelmünket arra, hogy az enciklika kilenc állandóan visszatérő témát ölel fel, ezek közül az egyik „a szegények és a bolygó törékenysége közötti szoros kapcsolat”. A téma valóban többször megjelenik az enciklikában, felhívom a figyelmet különösen a 48-52. pontra.

¹² Fred Magdoff és Bellamy Foster: What Every Environmentalist Should Know about Capitalism, NY: Monthly Review Press, 2011, p. 28. Az utalás Eggemeier A Sacramental Prophetic Vision című könyvének 44. oldalán található.

emberi fejlődésre és kapcsolatokra gyakorolt hatásait. Ez folyamatos kihívás. Erről most nem fogok részletesebben szólni, de remélem, hogy benne lesz e beszélgetéseitekben az elkövetkező hetekben, különös tekintettel a szolgálataink jövőjét illetően. Azt is remélem, hogy mindenki érdeklődik és ismeri a Kongregáció-szintű Kommunikációs Tervünket, amely egy komoly próbálkozás arra, hogy a folyamatosan fejlődő technológia és a globális kommunikáció csodálatos lehetőségeit és egyben a kihívásait is számba vegyük.

Slide 23

5. Migráció

Tudom, hogy mindannyiunk számára ismertek a migráció jelenlegi kihívásai a világban. Kísértenek bennünket a fényképek, különösen a gyerekekről készült fotók, és a probléma mélyen összetett. Gyakran még egy országon belül sincs egyetértés a migránsokkal kapcsolatban és nagyon nehéz konfliktusok ütnek fel a fejüket országok között a krízis kezelésével kapcsolatos problémákat illetően. Három téma köré csoportosítom a gondolataimat:

- a. Az a kevés dolog, amiben mindenki egyetért.
- b. Néhány kevésbé ismert tény.
- c. Néhány gondolat a migráció keresztényi megközelítésével kapcsolatban (valamint az előadásban felsorolt többi kihívással kapcsolatban is).

- a) **Amiben mindenki egyetért:** A népvándorlás része az emberi történelemnek a kezdetek óta. Napjainkban azonban a migráció soha nem látott méreteket öltött. Az 1990-es évek közepén közel 145 millió ember élt távol a szülőföldjétől. 2013-ban már 232 millió. Ez 60 százalékos növekedést jelent alig 20 év alatt. 2014-ben élesen felszökött a szám. És a lakóhelyüktől távol élők száma még ennél jóval magasabb, ha hozzáadjuk azokat is, akik a szülőhazájuk határain belül kényszerültek valamilyen konfliktus miatt másik városba költözni.

A háborúk és az emberi jogok megsértése a fő oka sok országban a menedékkérők és a menekültek rohamos növekedésének. 2014-ben Szíriából és Afganisztánból menekültek a legtöbben. Ebben az évben közel négymillió szír és 2,6 millió afgán hagyta el a hazáját. Sokan közülük országuk határain belül találtak menedéket, és több millióan indultak útnak, hogy más országokban találjanak védelmet.

Ezeket a tényeket mindannyian ismerjük. De hova ment ez a rengeteg ember? Ezt már sokkal kevesebben tudják.

- b) **Néhány kevésbé ismert tény:**¹³ A menekültek jelentős részét fejlődő országok fogadták be.

Slide 24

Például a szír menekültek 95 százaléka ebben az öt országban kapott menedéket: Törökország (2,2 millió), Libanon (1,2 millió), Jordánia, Irak és Egyiptom. A világ többi országa osztozik a fennmaradó 5 százalékon.

Slide 25

Az afgán menekültek 95 százaléka ebben a két országban kapott menedéket: Pakisztán (1,5 millió) és Irán. A világ többi országa osztozik a fennmaradó 5 százalékon.

¹³ *World at War* című jelentés (az ENSZ menekültügyi főbiztosának jelentése) 2014

A helyzet nagyságrendje miatt magát a népvándorlást tekintjük problémának. Nyilvánvalóan égető politikai és társadalmi problémáról van szó, amely nagyban megosztja a befogadó országokat és a szomszédos országokat is. Még talán az is kimondható, hogy ez a kongregáción belül is potenciális kihívás. A kultúrák, identitások és vallások összeütközése által okozott feszültségek harcias légkört hoznak létre. Nehéz tisztán gondolkodni a legalapvetőbb kérdésekről, arról, hogy milyen összefüggés van egy nemzet biztonsága és a határon sorakozó hontalan, éhes tömegek emberi bizonytalansága között?

Bármit is olvasok és tanulmányozok a migrációról, egy tény mindenhol visszaköszön. És ezt a tényt kevesen ismerik. Ez pedig nem más, mint hogy az emberek tömeges áradata a politikai hatalmaktól függetlenül folytatódni fog. A migráció a világon mindenhol átalakítja majd a közösségeket, olyannyira, hogy a XXI. századot néhány tudós már most is *a migráció korának* tartja.¹⁴

A migráció kétségtelenül az egyik legösszetettebb kihívás ma a világban. Nem feledkezhetünk meg arról a tényről, hogy a migráció a háborúkkal, a szegénységgel, az üldözéssel, az oktatás hiányával, az alapvető emberi jogok megsértésével, és a természeti katasztrófákkal összefüggő mélyebb válságok tünete. Bizonyos értelemben a migráció a világ összes problémája egy jelenségbe csomagolva, amit sokunk hazájának küszöbére leraktak.

Mi a teendő? Csak néhány lehetséges utat kínálok fel erre a kérdésre, amelyek a korábban említett négy másik kihívásra is érvényesek.

c) Néhány gondolat a migráció keresztényi megközelítésével kapcsolatban (valamint az előadásban felsorolt többi kihívással kapcsolatban)

Először is, nem feledkezhetünk meg a húsvéti hitünkről, sőt, inkább táplálnunk kell azt. Jézus feltámadt a halottaiból. Ettől minden megváltozott. Nincs olyan gonoszság, a halálnak nincs olyan hatalma, amit Isten ne tudna legyőzni szeretettel és irgalommal. Hisszük-e ezt? Ha igen, akkor még a mai előadásban felsorakoztatott nyomasztóan nagy kihívások ellenére is van okunk az öröme és a békére. Krisztus feltámadott. Tudom, hogy a megváltóm él. Ámen. Halleluja.

Másrészt a 24. Általános Káptalanig tartó és a Káptalanon folytatódó kongregáció-szintű dialógus során a kongregációnak foglalkoznia kell a világban jelentkező és bennünket is érintő kihívásokkal. Ez nem is lehet másképp, ha valóban az a megfontolt megkülönböztetésünk témája, hogy „kevésessel is megelégedve, örömmel áldozzuk egész életünket azért az egységért, amelyért Jézus Krisztus küldetett”.¹⁵ A küldetésünk és a létezésünk céljának ennél egyértelműbb megfogalmazása nem is lehet. Most tartunk a kongregáció-szintű folyamat közepén, amikor megkülönböztetjük, mit jelent mindez nekünk most és a jövőben. Ti magatok is részt fogtok venni ebben a folyamatban a program egy későbbi szakaszában. A Szentlélek velünk van, és mutatja az utat. Ebben biztos vagyok. Nagyon számítunk a gondolataitokra és a meglátásaitokra.

Ez a kérdés áll előttünk: Mit jelent a mai világban számunkra az, hogy magunkra öltjük Krisztus elméjét és szívét? Mit jelent az, hogy egész életünket annak az egységnek szenteljük, amelyért az Atya elküldte őt a világba? A következő gondolatok vihetnek tovább minket a válaszkeresésben:

¹⁴ Daniel G. Groody, CSC: Crossing the Divine: Foundations of a Theology of Migration and Refugees. Theological Studies 70 (2009), pp 638-667. Előző utalások: pp 638-640. Groody utal Stephen Castles és Mark J. Miller művére: The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World, London, Guilford, 2003.

¹⁵ A 24. Általános Káptalan témája

- Ne korlátozzuk szeretetünket és irgalmasságunkat a nemzetiségünk vagy a vallásunk határain belülre. Ehelyett minden lehetséges módon a megosztottság helyett keressük a szolidaritást, a polarizáció helyett az egységet.
- A mások szenvedése iránti globális közöny helyett hívjuk életre a szerető gondoskodás forradalmát. Ezt a figyelemfelkeltő kifejezést Ferenc pápa használta az Irgalmasság Jubileumi Éve kapcsán megfogalmazott reményei között. Gyönyörűen fejezi ki a Szentatya központi teológiai értelmezését arról, hogy Isten maga az irgalmasság.
- Álljunk ellen a globális felszínességnek, ami az állandó és azonnali elektromos üzenetváltás egyik következménye. Ezt kontemplatív beállítottsággal tudjuk megtenni, ami már önmagában is egy prófétai állásfoglalás a mai világban. Ne mondjunk le a reflexióról, a csendről, az elmélkedésről, és az összetett problémák dialógusban és alázattal történő körültekintő feldolgozásáról.

Röviden, azért az egységért áldozzuk egész életünket, amelyért Jézus Krisztus küldetett. Ezt tesszük az emberi közösséget fenyegető jelentős kihívásokkal kapcsolatban.